University of South Wales
Prifysgol De Cymru

Professor Julie E Lydon OBE, Vice-Chancellor
Yr Athro Julie E Lydon OBE, Is-Ganghellor

Datganiad Caethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl

Cyflwyniad

Gwneir y datganiad hwn yn unol ag adran 54(1) Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 ac fe saif fel ein datganiad caethwasiaeth a masnachu pobl ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31/07/2019.

Mae caethwasiaeth fodern yn drosedd ynddi ei hun ac yn drosedd hefyd yn erbyn hawliau dynol sylfaenol. Mae iddi nifer o ffurfiau, yn cynnwys caethwasiaeth, caethwasanaeth, llafur dan orfodaeth a masnachu pobl, y mae dwyn rhyddid person gan berson arall er mwyn camfanteisio arno er budd personol neu fasnachol yn gyffredin iddynt i gyd.

Rydym yn ymrwymedig at wella ein harferion i fynd i'r afael â chaethwasiaeth a masnachu pobl.

Strwythur y Sefydliad

Mae Prifysgol De Cymru yn Brifysgol amlddisgyblaethol fawr wedi ei seilio yn ne Cymru, gyda champysau ym Mhontypridd, Caerdydd, Casnewydd a Dubai. Mae Coleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru a'r Coleg ym Merthyr Tudful yn is-gyrff dan berchnogaeth lawn y Brifysgol ond yn endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u Byrddau Cyfarwyddwyr eu hunain.

Arweinir y Brifysgol gan yr Is-ganghellor, yr Athro Julie Lydon, gyda chymorth Tîm Gweithredol bychan a chyngor gan ei Bwrdd Academaidd. Mae'r Brifysgol yn Gorfforaeth Addysg Uwch ac fe'i llywodraethir gan Fwrdd Llywodraethwyr, y mae mwyafrif ei lywodraethwyr yn rhai annibynnol. Yn academaidd, mae'r Brifysgol wedi ei threfnu'n bedair cyfadran, pob un â nifer o ysgolion. Mae gan y Brifysgol tua 30,000 o fyfyrwyr ac mae'n un o'r fwyaf, o ran niferoedd myfyrwyr, yn y DU.

Ein cadwyni cyflenwi

Mae'r Brifysgol yn diwallu ei hanghenion o ran nwyddau, gwasanaethau a gwaith mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian ar sail oes gyfan gan greu budd nid i'r sefydliad yn unig, ond hefyd i'r gymdeithas a'r economi, a gwneud cyn lleied â phosibl o niwed i'r amgylchedd. Mae cadwyni cyflenwi'r Brifysgol yn bennaf mewn pump o 'uwch-gategorïau', sef:

- Offer a Nwyddau Traul Labordai
- Adnoddau Llyfrgell
- Gwasanaethau Proffesiynol
- Offer a Gwasanaethau TGCh
- Nwyddau, Gwasanaethau a Gwaith Ystadau

Y prif gategorïau sydd ag iddynt risg faterol yw cyflenwadau swyddfa, nwyddau traul labordai, offer TGCh a rhai gwasanaethau ystâd megis gwasanaethau glanhau, sy'n cael eu caffael yn allanol o bryd i'w gilydd.

Mae Prifysgol De Cymru yn aelod o Gonsortiwm Prynu Addysg Uwch Cymru (HEPCW). Mae HEPCW yn gweithio'n effeithiol ochr yn ochr â Chonsortia Prynu Prifysgolion y DU a grwpiau cenedlaethol, y mae ganddo berthynas flaengar a llwyddiannus â nhw.

Mae'r rhaglen gyd-gontractio yn darparu portffolio cydweithredol cynhwysfawr ac aeddfed, sy'n cynnwys rhai o'r categorïau risg uchel a restrir uchod.

Mae llawer o'n cyflenwyr yn y categorïau risg uchel hyn wedi ymrwymo at God Sylfaenol y Fenter Fasnachu Foesegol (ETI) ac mae Consotria Prynu Prifysgolion y DU yn gweithio i argyhoeddi gweddill y cyflenwyr yn y categorïau hyn i ymuno â nhw. Mae Cod Sylfaenol yr ETI wedi ei seilio ar gonfensiynau'r Sefydliad Llafur Rhyngwladol (ILO) ac mae'n cael ei gydnabod yn rhyngwladol fel cod arferion llafur, sy'n mynnu bod:

1. Cyflogaeth yn cael ei dewis yn rhydd;
2. Yr hawl i gydgysylltu a bargeinio ar y cyd yn cael ei barchu;
3. Amodau gwaith yn ddiogel ac yn hylan;
4. Dim llafur plant yn cael ei ddefnyddio;
5. Cyflogau byw yn cael eu talu;
6. Oriau gwaith heb fod yn ormodol;
7. Dim camwahaniaethu ar waith;
8. Cyflogaeth gyson yn cael ei darparu; a
9. Dim triniaeth llym nac annynol yn cael ei chaniatau.

Offer TGCh

Mae Prifysgol De Cymru yn rhan o nifer o drefniadau prynu offer TGCh ar y cyd. Drwy'r trefniadau prynu cydweithredol hyn, mae'r Brifysgol yn cefnogi egwyddorion Electronics Watch, sefydliad monitro annibynnol sy'n gweithio i sicrhau parch at hawliau llafur yn y diwydiant electroneg byd-eang drwy bwrcasu cyhoeddus cymdeithasol gyfrifol yn Ewrop. Rydym yn gweithio gyda'r cyflenwyr sydd wedi contractio gennym i weithredu ac ymrwymo i drefniadau monitro newydd pan fo codau ymddygiad corfforaethol a pholisïau a gweithdrefnau archwilio cymdeithasol yn methu â bod yn dryloyw ac yn effeithiol.

Ein Polisïau ar Gaethwasiaeth a Masnachu Pobl

Rydym yn ymrwymedig at sicrhau nad oes caethwasiaeth fodern na masnachu pobl yn rhan o'n cadwyni cyflenwi nac unrhyw ran o'n busnes.

Yn wyneb y rhwymedigaeth sydd arnom i adrodd ar fesurau sy'n sicrhau bod pob rhan o'n busnes a'n cadwyni cyflenwi yn rhydd rhag caethwasiaeth, byddwn yn adolygu ein polisïau a gweithdrefnau gweithle i asesu a ydynt yn effeithiol wrth adnabod materion yn ymwneud â chaethwasiaeth fodern ac yn mynd i'r afael â nhw. Bydd y Brifysgol hefyd yn ystyried polisïau ynghylch cadwyni cyflenwi moesegol sy'n dod i'r fei gan y llywodraeth.

Bydd ein polisïau a gweithdrefnau gweithle yn arddangos ein hymrwymiad at weithredu'n foesegol a chydag integriti yn ein holl berthnasau busnes ac at weithredu a gorfodi systemau a dulliau rheoli i sicrhau nad yw caethwasiaeth fodern na masnachu pobl yn digwydd mewn unrhyw ran o'n cadwyni cyflenwi.

Prosesau diwydrwydd dyladwy o ran caethwasiaeth a masnachu pobl

Yn rhan o'n gwaith i adnabod a lliniaru risgiau byddwn yn rhoi systemau ar waith i:

- Adnabod ac asesu meysydd risg posibl yn ein cadwyni cyflenwi.
- Lliniaru'r risg o gaethwasiaeth a masnachu pobl yn digwydd yn ein cadwyni cyflenwi.
- Monitro meysydd risg posibl yn ein cadwyni cyflenwi.
- Amddiffyn chwythwyr chwiban.

Yr hyn rydyn ni'n ei wneud nawr o ran datblygu ein polisïau:

- Rydym yn cydweithio gyda Phrifysgolion Cymru ar weithredu 12 ymrwymiad Cod Ymddygiad Llywodraeth Cymru i sicrhau bod gweithwyr yng nghadwyni cyflenwi'r sector cyhoeddus yn cael eu cyflogi'n foesegol ac mewn cydymffurfiaeth â geiriau ac ysbryd deddfau rhyngwladol, a rhai'r DU a'r UE.
- Rydym wedi ailddrafftio Contractau Busnes y Brifysgol i adlewyrchu cyflwyno Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 y DU lle bydd gofyn i gyflenwyr gydymffurfio â phob deddf berthnasol yn ymwneud â gwrth-gaethwasiaeth a masnachu pobl.
- Rydym yn adolygu ein dogfennau Caffael yn rheolaidd i adlewyrchu ein hymrwymiad at weithredu mewn ffordd foesegol a chyda gonestrwydd yn ein holl berthnasau busnes ac i weithredu a gorfodi systemau a dulliau rheoli, gan gynnwys rhai'n ymwneud â mynd i'r afael â chaethwasiaeth fodern a masnachu pobl yn ein cadwyni cyflenwi.
- Rydym yn rhoi Ystorfa Contractau ar waith - rydym wedi dewis meddalwedd storio contractau a byddwn yn ei rhoi ar waith. Bydd y datrysiad hwn yn ein galluogi i adnabod risgiau / meysydd ac yn galluogi Rheolwr Contractau'r Brifysgol i nodi lle mae angen hyfforddiant a chanllawiau a chyfrifoldebau rheoli a lliniaru'r risgiau.
- Rydym yn adolygu ac wedyn yn diweddaru telerau ac amodau safonol y Brifysgol o ran pryniannau, a byddant yn cynnwys darpariaethau ynghylch cydymffurfio â deddfau caethwasiaeth fodern perthnasol.
- Rydym wedi diweddaru ein dogfennau Tendro i adlewyrchu Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015, ac mae'n cynnwys cwestiynau ynghylch polisïau a gweithdrefnau cynigyddion i adnabod a dileu llafur gorfodol yn eu gweithredoedd eu hunain gydag adolygiad dilynol.
- Rydym yn ystyried ffyrdd priodol, effeithiol a chymesur o godi ymwybyddiaeth staff.

Hyfforddiant

I sicrhau lefel uchel o ddealltwriaeth o ran risgiau caethwasiaeth fodern a masnachu pobl yn ein cadwyni cyflenwi ac yn ein sefydliad, rydym yn bwriadu cynyddu ymwybyddiaeth o gaethwasiaeth fodern a thorri ar hawliau dynol ymhlith ein staff a threfnu hyfforddiant addas. Bydd staff Caffael yn cwblhau hyfforddiant ar-lein 'Caffael a Chyflenwi Moesegol' y Sefydliad Siartredig Caffael a Chyflenwi (CIPS).

Camau pellach

Mae'r Brifysgol yn ymrwymedig i ddeall ei chadwyni cyflenwi'n well a gweithio tuag at fwy o dryloywder a chyfrifoldeb at bobl sy'n gweithio oddi mewn iddynt.

Mewn contractau sydd eisoes wedi eu dyfarnu, a ninnau'n rhan ohonynt, byddwn yn adnabod y cadwyni cyflenwi hynny sy'n cynrychioli risg canolig i uchel o gaethwasiaeth

fodern, masnachu pobl, llafur dan orfodaeth ac wedi ei glymu, a throseddau hawliau llafur. Yn gweithio gyda'n cyflenwyr, grwpiau prynu cydweithredol a sefydliadau perthnasol eraill, byddwn yn monitro'r cadwyni cyflenwi hynny sydd wedi eu hadnabod fel rhai â risgiau posibl yn fwy trylwyr ac yn gweithredu'n briodol yn ôl yr angen.

LLOFNOD: **Dyddiad:** 31 Ionawr 2020

LOUISE EVANS
CADEIRYDD BWRDD LLYWODRAETHWYR
PRIFYSGOL DE CYMRU